



JAARVERSLAG KLACHTENCOMMISSIE EENHEID DEN HAAG 2024

Redactie: H.G.M. Burghout
Den Haag, 1 maart 2025

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Inleiding
 1. Leden klachtencommissie
 2. Werkzaamheden
2. Klachten en evaluatie
 1. Totaaloverzicht en termijnen
 2. Meest voorkomende klachtrubrieken en hun afdoeningen
 3. Aanbevelingen

Bijlage: Klachtrubrieken

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2024, het eerste dat ik in mijn hoedanigheid als voorzitter van een voorwoord mag voorzien.

Allereerst een woord van dank aan de vorige voorzitter de heer mr. J. van der Groen en de vicevoorzitter mevrouw mr. drs. V.M.L. Sebel. Zij hadden de afgelopen jaren te maken met het complexer worden van de materie. Zij hebben vele waardevolle adviezen uitgebracht.

In 2024 is bijna de gehele commissie vernieuwd. Aan mij de taak om met deze vrijwel nieuwe commissie op dezelfde voet verder te gaan en de kwaliteit van de adviezen te blijven waarborgen.

mr. P.L. de Vos
voorzitter

1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de samenstelling en de werkzaamheden van de onafhankelijke klachtencommissie van de politie, eenheid Den Haag.

1.1. Leden klachtencommissie

In het verslagjaar 2024 was de samenstelling van de commissie als volgt:

voorzitter	: de heer mr. J. van der Groen – senior rechter (einde termijn 1 oktober 2024)
vicevoorzitter	: mevrouw mr. drs. V.M.L. Sebel – medewerker wetenschappelijk bureau Hoge Raad en secretaris Adviescommissie afgesloten strafzaken (einde termijn 1 oktober 2024)
voorzitter	: de heer mr. P.L. de Vos - voormalig legal council HRM Leids Universitair Medisch Centrum (vanaf 1 oktober 2024)
vicevoorzitter	: de heer mr. drs. E.B.J. van Elden – raadsheer in het hof Den Haag (vanaf 1 oktober 2024)
lid	: de heer dr. H.G.J. Hoedemaker – arts
lid	: de heer G.L.J.M. Kleijberg – voormalige politiecommissaris
lid	: de heer J. Nieuwstraten – voormalig politiecommissaris
lid	: de heer mr. J.P. Matze – afdelingshoofd Inkoop, contractmanagement en Juridische Zaken bij Logius, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
lid	: mevrouw mr. drs. T.W.J.M. Schouten - voormalig teamleider rechtbank Oost-Brabant en concernjurist gemeente Maastricht, plaatsvervangend voorzitter CTA Limburg (lid per 1 februari 2024)
lid	: de heer dr. C.A. Postema – arts, deskundige Maatschappelijke Gezondheidszorg (lid per 1 februari 2024)
lid	: mevrouw dr. E.M.C. Driessen – arts, medisch adviseur (lid per 1 februari 2024)
lid	: de heer mr. drs. G.A.A. Verkerk – voormalig burgemeester Delft en waarnemend burgemeester De Bilt, Ommen, Beekdaelen, Rijswijk (lid per 1 april 2024)
lid	: de heer mr. M.R. Backer - Teamleider Opsporingsdeskundigheid, Directie Opsporing, Nederlandse Arbeidsinspectie (lid per 1 december 2024)

1.2. Werkzaamheden

Voor het nemen van een beslissing op de klacht, laat de politiechef zich adviseren door de klachtencommissie. De commissie brengt advies uit op basis van het klachtonderzoek, de onderliggende stukken en de verkregen informatie tijdens de hoorzitting.

De politiechef kan dat advies in haar beslissing al dan niet geheel of gedeeltelijk overnemen. Afwijken van het advies dient gemotiveerd te worden. Haar beoordeling van de klacht(onderdelen) kan luiden:

- niet-ontvankelijk¹;
- gegrond;
- ongegrond;
- geen oordeel.

Het doel van de klachtbehandeling is, naast advisering van de politiechef, het zorgdragen van het herstel van vertrouwen tussen burger en politie.

Tevens schenkt de commissie aandacht aan de vraag in hoeverre bepaalde klachten wijzen op structurele tekortkomingen in het functioneren van de politie binnen de eenheid en aan mogelijke maatregelen daarvoor.

De leden van de klachtencommissie zijn onafhankelijk en onpartijdig. Daarnaast kennen de leden die aan de hoorzitting deelnemen klager noch betrokken medewerker uit de persoonlijke levenssfeer. De

¹ De beslissing tot niet-ontvankelijkheid wordt, net als het besluit om op grond van artikel 9:8 Awb een klacht (nog) niet te behandelen, genomen aan het begin van de klachtbehandeling en dus voorafgaand aan de tweede fase.

voorzitter en zijn plaatsvervanger de vicevoorzitter bewaken onder meer de onafhankelijkheid van de commissie.

De ambtelijk secretaris draagt onder meer zorg voor de verslaglegging van de hoorzittingen en schrijft conceptadviezen.

De commissie organiseert in beginsel² een hoorzitting naar aanleiding van de klacht om tot een advies te komen. Betrokkenen ontvangen een schriftelijke uitnodiging voor deze zitting. Zo worden klager en betrokken medewerker(s) in de gelegenheid gesteld in elkaars aanwezigheid te worden gehoord. Het daarvan opgemaakte verslag wordt als bijlage aan het advies gehecht en wordt daarmee geacht deel uit te maken van het advies. Het verslag betreft geen woordelijke weergave van de zitting.

Zittingen worden gehouden te Den Haag. Bij die hoorzittingen zijn een voorzitter en twee leden van de commissie aanwezig. Ter ondersteuning van de commissie is tevens de ambtelijk secretaris aanwezig. Zittingen zijn niet openbaar. De klachtencommissie sluit haar behandeling van de klacht af door daarover een advies uit te brengen aan de politiechef.

De meeste klachten die de politie behandelt zijn klachten van burgers. Ook politiemedewerkers kunnen sinds 2023 een klacht indienen. Op 1 februari 2023 werden de voorzitters van de klachtencommissies van de Nationale Politie hierover geïnformeerd. Naar aanleiding van het advies van de ombudsfunctionaris politie, is besloten een procedure op te starten voor interne klachten. Voor de afhandeling van de interne klachten, ook wel medewerkersklachten genoemd, zou volgens de korpsstaf met de huidige Uitvoeringsregeling klachtbehandeling politie 2018 (hierna: Uitvoeringsregeling) kunnen worden volstaan. In 2024 is onderzoek gedaan naar de behandeling van medewerkersklachten en de werkbaarheid vanuit de Uitvoeringsregeling. In 2025 zal een rapport worden uitgebracht met de evaluatie van dit onderzoek. Ook zal de huidige Uitvoeringsregeling per 1 januari 2025 worden aangepast.

² Het Huishoudelijk Reglement klachtencommissies politie 2022 bepaalt in artikel 10 in welke gevallen kan worden afgezien van het horen van klager of betrokken medewerker.

2. Klachten en evaluatie

In 2024 zijn in de 2^e fase van de klachtbehandeling in totaal tweeëntwintig klachten behandeld. Al deze klachten betroffen klachten ingediend door burgers over politieoptreden. In 2024 zijn geen klachten van politiemedewerkers tegen het handelen van collega's (medewerkersklacht) ingediend.

2.1. Totaaloverzicht en termijnen

Totalen behandeling door commissie	aantal
Openstaand per 31-12-2023	7
Ontvangen in 2024	23
Ingetrokken	1
Afgehandeld met een advies	22
Openstaand per 31-12-2024	7

- De nog openstaande klachten uit 2023 betroffen een opgeschorte klacht en klachten die in december 2023 in behandeling zijn genomen en ingepland stonden voor verdere behandeling in 2024.
- De nog openstaande klachten uit 2024 betroffen klachten die in december 2024 in behandeling zijn genomen en in 2025 ingepland staan voor behandeling en een op verzoek van klager opgeschorte klacht in verband met persoonlijke omstandigheden.

De commissie kreeg in 2024 drieëntwintig zaken ter advisering aangeboden. Op verzoek van de ambtelijk secretaris met het oog op mogelijke belangenverstrengeling, behandelde de commissie een zaak van de eenheid Rotterdam. Het advies in deze zaak is uitgebracht aan de politiefchef van de eenheid Rotterdam. Alle hoorzittingen vonden plaats volgens het vastgestelde rooster in wisselende samenstelling. In vijf zaken vond geen hoorzitting plaats. Conform artikel 9:10 lid 2 van de Awb kan van het horen op zitting worden afgezien. Tevens nader uitgewerkt in het Huishoudelijk Reglement klachtencommissies politie 2022 onder paragraaf 10. Drie hiervan zijn schriftelijk afgehandeld op verzoek van klager, waarbij eventueel ter verduidelijking schriftelijk vragen werden gesteld aan alle betrokkenen. In een casus zag klager af van verdere behandeling, maar is op verzoek van de betrokken politiemedewerkers intern een advies uitgebracht. In een casus gedroeg klager zich mondeling en in geschrift gedurende de gehele klachtprocedure dusdanig onbetamelijk en had zulke niet uitvoerbare eisen, dat besloten werd de klacht op stukken af te doen. Zeven zaken werden eind december 2024 in behandeling genomen. Deze zaken zijn alsnog in 2025 op zitting gebracht. Een ingeplande zaak is opgeschort op verzoek van klager in verband met persoonlijke omstandigheden. In totaal bracht de commissie in 2024 tweeëntwintig adviezen uit aan de politiefchef.

Oordeel politiefchef

De politiefchef is in 2024 zelden afgeweken van de door de commissie uitgebrachte adviezen. Zij is in een (1) klacht op een onderdeel, namelijk het niet in behandeling nemen van de aanvullende aangifte, contrair gegaan. Achteraf bleek de commissie haar oordeel te hebben gebaseerd op een onvolledig klachtdossier. De politiefchef liet nader onderzoek doen en vroeg ook bij het Openbaar Ministerie om een advies. Uit dit onderzoek bleek dat de aanvullende aangifte wel degelijk in behandeling was genomen. De door de commissie in de adviezen gedane aanbevelingen zijn verder allen door haar ter harte genomen.

Termijnen

In 2024 bedroeg de behandeltermijn van het moment van binnenkomst van het klachtdossier bij het secretariaat van de klachtencommissie tot en met het uitbrengen van het advies aan de politiefchef gemiddeld veertien weken.

Dit tijdsverloop heeft deels te maken met de schriftelijke behandeling van klachten (vier in 2024), die meer tijd in beslag nemen door het schriftelijk vragen om nadere informatie. Tevens zijn op verzoek van klagers zaken opgeschort in verband met gezondheidsredenen en/of vakantie. Dit leidde tot een langere gemiddelde afhandelingstermijn en geeft in zoverre een oneigenlijk beeld. Over het

algemeen ligt de afhandelingstermijn van binnenkomst tot en met het uitbrengen aan het advies aan de politiechef tussen de zes en elf weken.

2.2. Meest voorkomende klachtrubrieken en hun afdoeningen

	Hoofdrubriek	Subrubriek	Aantal klacht-elementen
1	Politieoptreden	Onjuiste actie – onvoldoende actie	21
2	Politieoptreden	Bejegening, houding, gedrag	20
3	Geweld	Fysiek - handboeien	11

- Voor meer details wordt verwezen naar de bijlage bij dit verslag.

De meeste klachten bevatten één of meerdere klachtrubrieken. Uit de in 2024 uitgebrachte adviezen blijkt dat de meest voorkomende klachtrubrieken in 2024 zijn:

Onjuiste en/of onvoldoende actie (21), Bejegening / houding / gedrag (20) en Geweld (11).

Onjuiste en/of onvoldoende actie is een containerbegrip en omvat verschillende vormen van optreden van de politie. Voorbeelden daarvan zijn het als sterke arm ter ondersteuning meegaan met een ketenpartner, het niet archiveren van bodycambeelden, de onjuiste interpretatie en daarmee de strafbaarheid van een feitcode.

2.3 Aanbevelingen

In 2024 heeft de commissie een aantal aanbevelingen opgenomen in haar adviezen. De commissie zal hieronder per klachtrubriek een opsomming geven van de door haar geconstateerde leerpunten en de daaruit voortvloeiende aanbeveling.

Geweld

Fysiek:

De politie is bevoegd bij het uitoefenen van haar taak geweld te gebruiken. Indien geweld is gebruikt wordt dit gemeld bij de hulpofficier van justitie die beoordeelt of het geweld geregistreerd moet worden, dan wel volstaan kan worden met een geweldsmutatatie. Is sprake van een geweldregistratie dan wordt het door de politie gebruikte geweld via een interne routing getoetst door de commissie geweldsaanwending van de betreffende politie-eenheid. In deze casus is volstaan met een geweldsmutatatie en konden de klachten derhalve worden behandeld door de klachtencommissie.

Gebruik polsklem (bokkenpoot).

De commissie heeft in 2024 vijf zaken in behandeling genomen waarbij sprake was van deelname aan een demonstratie. In vier gevallen ging het om een van de blokkades op de A12/Utrechtsebaan. Een van de klachtpunten was het gebruik van de polsklem. Het gebruik van de polsklem is een controletechniek, waarbij de verdachte gestimuleerd wordt mee te werken en in beweging te komen. Bij de polsklem kan door het fixeren van de pols iemand zonder al te veel pijn en letsel efficiënt worden verplaatst. Wanneer een verdachte niet meewerkt, kan de politiemedewerker de polsklem gedoseerd sterker aanzetten. Dit gebeurt door het polsgewricht verder te buigen en/of te draaien, waardoor een lichte pijnprikkel wordt gegeven. Het aanzetten van de polsklem moet op redelijke en gematigde wijze plaatsvinden, al naar gelang de mate waarin de verdachte meewerkt aan het beoogde doel. De commissie vraagt terughoudend te zijn met het gebruik van de polsklem en het, zoals het zich aan liet zien, deze niet standaard in te zetten bij het verplaatsen van demonstranten. Zij

had in deze casus geen aanwijzingen dat er direct krachtig opgetreden diende te worden. Wel acht zij het gebruik van de polsklem, daar waar nodig, een van de minst ingrijpende middelen.

Bevoegdheden

Wet ID:

In een casus werden tijdens een demonstratie muziekinstrumenten ingenomen. Daar het niet om een strafrechtelijke inbeslagname ging, achtte de commissie het hierbij vragen naar de ID niet behoorlijk door het ontbreken van een grondslag. In een andere klacht was klager op weg naar een al aan de gang zijnde blokkade. Klager werd staande gehouden, omdat politiemedewerkers vermoedden dat de groep waar klager bij liep mogelijk lock-ons bij zich had. De commissie oordeelde dat op dat moment geen sprake (meer) was van enige noodzaak. Dat na controle van de tas van klager, toch ook lock-ons waren aangetroffen, maakt dit niet anders. Het vragen/vorderen van een identiteitsbewijs vormt een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de burger. Om deze reden dient de politie hier terughoudend mee te zijn. Dit neemt echter niet weg dat er bepaalde omstandigheden tijdens een demonstratie kunnen zijn, die het vragen/vorderen van een identiteitsbewijs wel kunnen rechtvaardigen. Aan het vragen/vorderen van een identiteitsbewijs zijn wel voorwaarden³ verbonden. Het enkel verwijzen naar de politietaak⁴ is onvoldoende. Het handhaven van de identificatieplicht valt niet onder het begrip redelijke taakuitoefening wanneer het enkel gaat om het maken van afspraken of de enkele behoefte iemand uit de anonimiteit te halen. Volgens de Instructie identificatieplicht kan een identiteitsbewijs alleen worden gevorderd in gevallen waarin dit noodzakelijk is voor de redelijke taakuitoefening. De Instructie geeft daarnaast een opsomming van de gevallen waarin een identiteitscontrole gerechtvaardigd is. Niet alleen moet een vordering noodzakelijk zijn, ook moet deze noodzaak achteraf kunnen worden aangetoond⁵.

Politieoptreden

Onjuiste actie

In een casus waarbij geklaagd werd over het gebruikte geweld bij een aanhouding, bleek dat de gemaakte beeldopnamen niet meer aanwezig waren. De betrokken politiemedewerker maakte filmopnamen met zijn bodycam. Bodycambeelden kunnen worden gebruikt bij de afhandeling van klachten en interne- en strafrechtelijk onderzoeken⁶. De drager van een bodycam mag de gemaakte opnamen niet zelfstandig vernietigen en is tevens niet de beheerder van de bodycamopnamen. De eenheidsleiding is verantwoordelijk voor het beheer, zoals de opslag van de bodycamopnamen. De advocaat van klager heeft binnen drie weken na het incident gevraagd de beelden veilig te stellen. Bodycambeelden worden standaard achtentwintig dagen bewaard en indien niet gearchiveerd automatisch vernietigd. Vast staat tevens dat de bodycambeelden na afloop zijn bekeken door de betrokken politieambtenaar die stelde dat, gelet op de positie van de bodycam en de afstand tussen hem en klager, de schermutseling niet goed op beeld was te zien. De commissie merkt op dat de vraag of beelden bruikbaar zijn, ter beoordeling is van de commissie. Daarbij komt dat in geval beelden niet bruikbaar zijn het geluid op de opname nog uitsluitel had kunnen geven. Daar de commissie over onvoldoende informatie beschikte en de verhalen elkaar tegenspreken, kon zij niet anders dan zich te onthouden van een oordeel in deze casus.

Onjuiste actie:

3 Per 1 januari 2017 is de Aanwijzing uitbreiding identificatieplicht (2009A024) vervangen door de Instructie identificatieplicht over de uitoefening van bevoegdheden op grond van de Wet op de identificatieplicht (Staatscourant 2016 nr. 70055, 30 december 2016).

4 Artikel 8 lid 1 van de Politiewet: "Een ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak, is bevoegd tot het vorderen van inzage van een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht van personen, voor zover dat redelijkerwijs noodzakelijk is voor de uitvoering van de politietaak".

5 Zie H.G.M. Hoekendijk, *Wetteksten voor de hulpofficier*, Wolters Kluwer Nederland B.V. 2023, p. 161.

6 Artikelen 16 en 18 van de Wet op politiegegevens (Wpg).

Het uitvoeren van een uithuisplaatsing c.q. overdracht is een taak die voorbehouden is aan Jeugdbescherming. De politie heeft daar alleen maar een ondersteunende rol in. De politie is niet belast met het uitvoeren van beschikking, zoals genoemd in artikel 812 lid 2 Rv. Het optreden van de politie in deze situatie dient derhalve ook gezien te worden als een optreden op basis van artikel 3 van de Politiewet. De politie kan een uithuisplaatsing/overdracht niet zelf uitvoeren. Men dient het optreden dan ook niet te verwarren met het inzetten van de zogenaamde ‘sterke arm’ zoals gesteld in artikel 595 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv). In deze casus besliste Jeugdzorg dat een minderjarige tijdens schooltijd moest worden opgehaald en verzocht de politie weliswaar uit het zicht, maar wel in de buurt te blijven. De commissie oordeelde dat een juiste informatiestroom in beginsel bij de vragende instantie ligt. De commissie oordeelde het gehoor geven aan dit verzoek als behoorlijk en te rechtvaardigen gelet op artikel 3 van de Politiewet. Wanneer het gaat om nog jonge kinderen adviseert de commissie om in ieder geval een rechercheur met pedagogische achtergrond mee te sturen. Daar dit een ad hoc hulpvraag was, begrijpt de commissie dat iemand met deze expertise dan wel op dat moment beschikbaar moet zijn. Dat laat onverlet dat de commissie niet twijfelt aan de moeite en inzet van de betrokken politieambtenaren om te proberen de minderjarige zonder veel problemen met Jeugdzorg mee te laten gaan. Niettemin oordeelde de commissie dat toen er een patstelling ontstond het besluit had kunnen zijn om op een andere plaats de situatie te overleggen of er nog andere opties waren om de minderjarige mee te nemen. Mede daar het CIT⁷ en Jeugdzorg op de hoogte bleken te zijn van de suïcidale gedachten van de minderjarige en de opname in het ziekenhuis de avond ervoor. Omdat niet uitgesloten kan worden dat de vervolgens ontstane escalatie wellicht had kunnen worden voorkomen, achtte de commissie de klacht in zoverre gegrond. Daarnaast heeft het politieoptreden voor zowel de minderjarige als de betrokken politiemedewerkers impact gehad.

Onjuiste actie:

Zoals blijkt uit de Wet identiteitsvaststelling verdachten, veroordeelden en getuigen (Wivgg) en het Protocol Identiteitsvaststelling strafrechtsketen 2020 van 15 april 2021 (hierna: Protocol) is het gebruik van een ID-zuil geen vrijblijvende bevoegdheid. Het doel is namelijk dat vanaf het eerste contactmoment in een strafrechtelijk traject de identiteit van de verdachte eenduidig voor de hele keten wordt vastgesteld en vastgelegd (Protocol hoofdstuk 2, pagina 21). De identiteit wordt gekoppeld aan een uniek en verplicht binnen de keten te gebruiken nummer (SKN). Hiermee kan bij een later contactmoment in hetzelfde strafrechtelijke traject de identiteit worden geverifieerd. Indien het geen VH-feit betreft (voorlopige hechtenis conform artikel 67 Sv) kan worden volstaan met een documentscan.

In deze casus lukte het afnemen van de vingerafdrukken niet door een niet naar behoren werkende ID-zuil. Klager moest een aantal kunstgrepen uitvoeren, zoals zijn vingers over het voorhoofd en trui halen. De commissie oordeelde dat indien de identiteit van een verdachte al op andere wijze kan worden vastgesteld en ook nog sprake is van andere complicerende factoren zoals in dit geval de fysieke gesteldheid van de verdachte, de keuze om nog een derde keer een poging te ondernemen onnodig belastend was. Het vervolgens dreigen met geweld, terwijl het niet aan klager lag maar aan de apparatuur, achtte zij mede gelet op de kleine ruimte en de hoeveelheid aanwezige politieambtenaren intimiderend en onnodig. De commissie wijst er in dit kader op dat de woorden dwang en geweld veelal een andere betekenis voor de burger hebben dan voor politie en justitie.

Bejegening, houding, gedrag

Zoals voorgaande jaren behoort deze klachtrubriek tot een van de meest voorkomende klachtelementen, namelijk twintig keer. Dat vaak hierover geklaagd wordt is niet uitzonderlijk daar het meeste contact van de politie bestaat uit interactie met de burger. In 2020 werd het Handelingskader professioneel controleren uitgebracht. Dit handelingskader geeft de politie handvatten hoe

⁷ CIT (Crisis interventie Team) is een team medewerkers dat dag en nacht (7×24 uur) komt bij meldingen van onveiligheid bij kinderen en jongeren.

bijvoorbeeld proactief gecontroleerd kan worden. In 2024 behandelde de commissie twee klachten waarbij sprake was van een controle op basis van artikel 160 van de Wegenverkeerswet. Hoewel niet altijd expliciet over geklaagd, wordt een enkele keer ook door klager gesuggereerd dat bij dit soort controles sprake zou zijn van etnisch profileren. De commissie had geen aanwijzingen dat er geen objectieveerbare gronden waren voor deze verkeerscontroles en achtte het stil houden van de voertuigen te rechtvaardigen. In twee andere zaken ging het over het constateren van overtredingen. Over het algemeen achtte de commissie het politietoetreden met betrekking tot de bejegening behoorlijk. In twee zaken onthield de commissie zich van een oordeel. In deze gevallen waren de feiten dermate onduidelijk of waren de verschillen te groot om een oordeel te geven.

Deskundigheid

In deze casus betwistte klager de stafbaarheid van het hem aangezegde feit. Klager stelt dat niet het feitenboekje, waar de politie mee werkt indien sprake is van een overtreding, leidend dient te zijn maar de interpretatie van een wetsartikel door de wetgever. In dit geval artikel 430a van het Wetboek van strafrecht (Sr.)⁸. Nog los van de discussie of hier sprake was van een strafbaar feit, oordeelde de commissie dat als er gedreigd wordt met een aanhouding, een eventuele aanhouding ook opportuun/reëel moet zijn. Het doel van de betrokken politiemedewerkers was de vermeende overtreding te beëindigen door klager te vragen een broek aan te trekken. Hiermee kon de door de melder aangegeven en ervaren overlast worden gestopt. Klager erkende tijdens de hoorzitting dat hem vriendelijk gevraagd is zich aan te kleden, maar het een principiële keuze was van hem hier niet aan te voldoen. Door onbekende omstandigheden is de aan klager opgelegde bekeuring wel geregistreerd bij het CJIB, maar is daar vervolgens geen vervolg op gekomen. Gelet op de wens van klager betreffende de discussie over de rechtmatigheid van het handelen, had dit primair ter sprake moeten komen bij de bezwaren van klager tegen de beschikking. Nu die beschikking nooit gekomen is, dient zijn klacht op dit punt bij het OM te worden afgewikkeld daar het OM daarvoor het juiste gremium is. De commissie heeft in deze zaak wel de aanbeveling gedaan, gelet op de door klager aangedragen jurisprudentie, dat de politiemedewerkers die werkzaamheden verrichten bij het recreatiegebied geïnformeerd worden over het handhaven conform artikel 430a Sr.

Professionaliteit:

De hoeveelheid onderzoek die de politie naar aanleiding van een verkeersongeval dient te verrichten is afhankelijk of naar aanleiding van de overtreding al dan niet proces-verbaal wordt opgemaakt. Aan de hand van de Instructie afhandeling verkeersongevallen (2015I003) van het College van Procureurs-Generaal (hierna: de Instructie) wordt bekeken of een proces-verbaal dient te worden opgemaakt of kan worden volstaan met een Kenmerkenmelding Plus (KMM+) registratie. Een proces-verbaal vormt de basis van een strafrechtelijke afwikkeling en wordt tevens gebruikt voor de civielrechtelijke afwikkeling. Dit betekent automatisch dat het onderzoek bij een proces-verbaal verstrekkender dient te zijn dan bij een KMM+ registratie. Het onderzoek kan dan, naast het opnemen van verklaringen van verdachte(n), slachtoffer(s) en getuige(n), ook een technisch onderzoek inhouden. Een KMM+ registratie wordt alleen gebruikt voor de civielrechtelijke afwikkeling, zodat de schade van betrokkenen snel en praktisch kan worden geregeld. Ieder jaar krijgt de commissie wel een klacht onder ogen waarbij klager stelt dat ten onrechte geen proces-verbaal is opgemaakt en daarin benadeeld is.

In deze casus schatte de politie het verkeersongeval in als zijnde een ongeval met alleen materiële schade daar op dat moment van enig letsel geen sprake was en gegevens van mogelijke getuigen ontbraken. De Instructie geeft aan dat zodra de politie ter assistentie bij een verkeersongeval wordt geroepen, indien mogelijk, moet worden gecontroleerd of bij de bestuurders sprake is geweest van alcohol en/of drugsgebruik. De betrokken politiemedewerkers verklaren dit verzuimd te hebben,

⁸ Artikel 430a Wetboek van Strafrecht: "Hij die zich buiten een door de gemeenteraad als geschikt voor ongeklede openbare recreatie aangewezen plaats, ongekleed bevindt op of aan een voor het openbaar verkeer bestemde plaats die voor ongeklede recreatie niet geschikt is, wordt gestraft met geldboete van de eerste categorie".

maar hier ook geen indicatie voor te hebben gehad. Ter plaatse verklaarden beide partijen (een personenauto en een motorscooter) dat er al rijdend een handgemeen was geweest. Afgaande op deze verklaringen, is aldus mogelijk sprake geweest van ontoelaatbaar gedrag met voorzienbare verkeersonveiligheid, waarbij beide bestuurders mogelijk als verdachte zouden kunnen worden aangemerkt. De Instructie geeft in dergelijke gevallen aan dat er een proces-verbaal opgemaakt dient te worden. Daar komt bij dat de politiemedewerkers ter plaatse tot de conclusie kwamen dat klager mogelijk de doorgetrokken streep zou hebben overschreden. Gelet op het voorgaande moet de commissie dan ook concluderen dat de afhandeling van het verkeersongeval onvoldoende zorgvuldig heeft plaatsgevonden.

In het algemeen vraagt de commissie, indien de politie ter plaatse is geweest, alle beschikbaar informatie (o.a. namen van getuigen) goed te muteren. Indien dan alsnog een proces-verbaal dient te worden gemaakt, is alle informatie in ieder geval al aanwezig. In haar jaarverslag van 2021 deed de commissie al de aanbeveling dit aan te passen bij de inzetcriteria, zodat de te nemen stappen explicieter zijn.

Klachtproces in het algemeen

Professionaliteit

De commissie vraagt aandacht voor de verdere juridisering van het klachtproces. Steeds vaker laat een klager zich vergezellen door een advocaat of door een juridisch adviseur. Het klachtproces heeft geen rechtsgevolg. Ook gaat het niet over de rechtmatigheid en de strafbaarheid van handelen. Dit is voorbehouden aan de rechtspraak. De commissie heeft als richtsnoer de behoorlijkheidstoets van de Nationale ombudsman. Het lijkt er soms op dat klagers op zoek zijn naar een vorm van 'jurisprudentie' zodra andere wegen geen resultaat hebben gebracht. Dit doet geen recht aan het doel van het klachtproces, namelijk het versterken van het leren van klachten en het herstel van vertrouwen. Daarnaast zorgt het tijdens de hoorzitting voor ongelijkheid in partijen, daar de betrokken politiemedewerkers zich niet laten vergezellen door een advocaat en/of jurist. De commissie heeft tijdens haar plenaire vergadering eind 2024 hier al aandacht voor gevraagd bij de klachtencoördinator.

Informatieverstrekking

De commissie is bij haar beoordeling naast de hoorzitting ook afhankelijk van de inhoud van het aan haar verstrekte klachtdossier. De commissie constateerde dat klachtdossiers niet altijd op eenzelfde wijze zijn samengesteld. Een keer zorgde het ontbreken van volledige informatie er voor dat de commissie een klacht gegrond achtte en de politiechef, met nadere informatie, contrair ging. De commissie heeft haar bevindingen medegedeeld aan de klachtencoördinator, die toegezegd heeft dit intern onder de aandacht te brengen.

Bemiddelingsgesprekken:

De commissie hecht veel waarde aan het bemiddelingsgesprek tijdens de klachtbehandeling in de eerste fase. Het is de commissie opgevallen dat hoewel aangeboden, klagers vaak geen gebruik wensen te maken van deze mogelijkheid. Zij willen alleen een schriftelijke afhandeling of stellen geen vertrouwen meer in de politie te hebben. Ook komt het voor dat de politie niet (voldoende) duidelijk maakt dat het bemiddelingsgesprek een standaard onderdeel is van het klachtproces. Afzien van een bemiddelingsgesprek gaat voorbij aan de mogelijkheid van hoor en wederhoor in de eerste aanleg van de klacht. Dit betekent dat partijen elkaar pas zien en spreken tijdens de hoorzitting. Het toch meer formelere karakter van de hoorzitting maakt dat het op een eerdere en informele wijze tot een bevredigende tevreden afhandeling te komen, onbenut blijft.

Bijlage

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de beoordeling van de [22] klachten die de klachtencommissie in 2024 met een inhoudelijk advies heeft afgedaan. Deze klachten bestonden in totaal uit [76] klachtelementen. Elk element wordt door de klachtencommissie afzonderlijk beoordeeld. Van de [76] klachtelementen heeft de commissie bij [33] klachtelementen (43%) geadviseerd deze gegrond te verklaren, bij [35] klachtelementen (46%) geadviseerd deze ongegrond te verklaren en bij [8] klachtelementen (10%) geadviseerd geen oordeel te geven.

Klachtrubrieken				
	Gegrond	Ongegrond	Geen oordeel	Totalen
Geweld				
Fysiek	3	3	1	7
Handboeien	1	3	-	4
Wapenstok	-	-	-	-
Pepperspray	-	-	-	-
Stroomstootwapen	-	-	-	-
Diensthond	-	-	-	-
Vuurwapen	-	-	-	-
Subtotaal:	4	6	1	11
Bevoegdheden				
Vrijheidsbeneming	-	-	-	-
Binnentreden	1	-	-	1
Doorzoeken	-	-	-	-
Inbeslagneming	1	-	-	1
Fouilleren	-	-	-	-
Zaakwaarneming	-	-	-	-
Identificatie (conform WID)	1	-	-	1
Verhoor	1	-	-	1
Subtotaal:	4	-	-	4
Dienstverlening & Service				
Bereikbaarheid	-	-	-	-
Niet of te laat komen	-	-	-	-
Aangifte/klacht niet opnemen	1	-	-	1
Informatieverstrekking	1	1	-	2
Privacy-schending	-	1	-	1
Persvoorlichting	-	-	-	-
Klachtbehandeling	1	-	-	1
Subtotaal:	3	2	-	5
Politieoptreden				
Geen/onvoldoende actie	1	3	-	4
Onjuiste actie	7	8	2	17
Arrestantenbehandeling	4	-	-	4
Discriminatie	-	-	-	-
Etnisch profileren	-	-	-	-
Seksuele intimidatie	-	-	-	-
Bejegening/houding/gedrag	5	10	5	20
Afspraken niet nakomen	1	-	-	1
Naam/legitimatie	3	3	-	6
Verkeersgedrag	-	-	-	-
Vastleggen/verantwoorden	-	1	-	1
Deskundigheid	1	2	-	3
Objectiviteit	-	-	-	-
Subtotaal:	22	27	7	56
Totalen:	33	35	8	76